Canllaw byr

BIOS

Cymdeithas Orthoptig
Prydain ac Iwerddon

Strabismws (Llygaid croes)

Canllaw byr i gleifion a gofalwyr

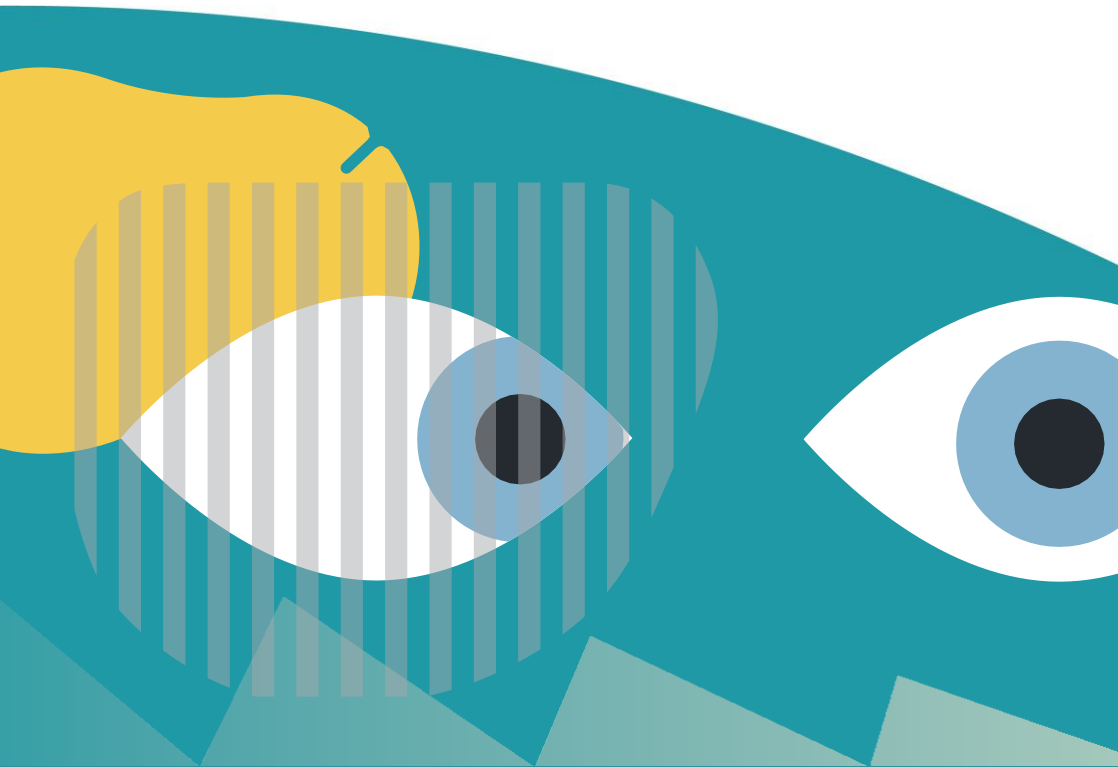

Mae'r daflen hon yn ateb cwestiynau cyffredin am strabismws (neu lygad croes), beth ydyw a sut mae'n cael ei drin.

Beth yw strabismws?

Mae strabismws, y cyfeirir ato'n aml fel llygad croes, yn digwydd pan fydd llygad yn troi ac yn stopio gweithio gyda'r llygad arall. Gall y llygad droi tuag at y trwyn neu droi tuag allan, i fyny neu i lawr.

Beth sy'n achosi strabismws?

Mewn llawer o achosion, mae strabismws yn cael ei achosi gan olwg pell ac mae angen sbectol ar y plentyn. Mae'r straen a achosir gan y plentyn i geisio gweld heb sbectol yn achosi i'r llygad droi. Mewn achosion eraill efallai nad oes rheswm amlwg ond fel arfer mae hanes o sbectol a/neu strabismws yn y teulu.

A fydd fy mhlentyn yn tyfu allan o lygad croes?

Na - er y gall rhywfaint o strabismws wella wrth i'r plentyn fynd yn hŷn.

Fydd angen triniaeth ar fy mhlentyn?

Bydd datblygu golwg yn cael ei flaenoriaethu, gyda sbectol ac unrhyw batshys angenrheidiol yn cael eu defnyddio yn ystod plentyndod cynnar. Mae rhai achosion o strabismws yn gwella gyda golwg gwell yn unig, ac mae'n bosibl y bydd angen i eraill gael llawdriniaeth i sythu'r llygaid.

Ydy pob strabismws yn cael ei drin yr un fath?

Na, mae llawer o wahanol fathau o strabismws ac felly llawer o ddewisiadau o ran triniaeth. Ni ddylid cymharu dau achos o strabismws.

Pwy fydd yn trin llygaid fy mhlentyn?

Efallai y bydd hyd at dri pherson yn gofalu am lygaid eich plentyn.

- Yr **offthalmolegydd** (llawfeddyg llygaid) fydd yn gyfrifol am ofal llygaid cyffredinol eich plentyn a bydd yn cynnal unrhyw lawdriniaeth angenrheidiol, a gall roi sbectol ar bresgripsiwn.
- Bydd yr **orthoptydd** (arbenigwr mewn trin strabismws a datblygiad llygaid plant) yn monitro datblygiad y golwg ac yn rhoi gwybod i chi am unrhyw driniaeth â phatshys sydd ei angen ar eich plentyn. Gall yr orthoptydd hefyd roi cyngor ar unrhyw ymarferion sydd eu hangen i helpu i reoli'r strabismws, ac mae'n gweithio'n agos gyda'r offthalmolegydd.
- Bydd yr **optometrydd** yn gwirio iechyd cefn y llygad ac yn profi angen eich plentyn am sbectol ac yn rhoi presgripsiwn.

Faint o amser mae'r driniaeth yn ei gymryd?
Mae hyn yn amrywio o glaf i glaf. Yn aml, mae ymyriadau cynharach yn arwain at ganlyniadau gwell.

Sut mae cael gwybod am gyflwr llygaid fy mhlentyn?
Gofynnwch i unrhyw un o'r gweithwyr gofal llygaid proffesiynol sy'n delio â llygaid eich plentyn. Mae pob achos yn wahanol ac mae'n haws iddynt ateb unrhyw gwestiynau penodol sydd gennych.

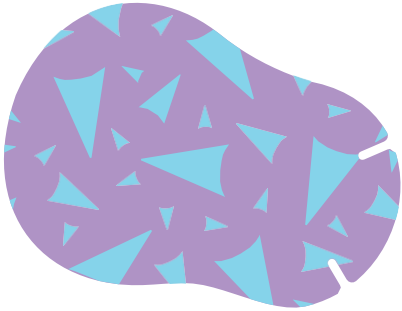

©2025 Cynhyrchwyd gan Gymdeithas Orthoptig Prydain ac Iwerddon: Mehefin 2025.

orthoptics.org.uk